

פרשת ויקהל וחודש אדר – איך נוצרת חדשנות ופריצת דרך?

1. ירושלמי תענית ד,ה: חמשה דברים אירעו את אבותינו בשבעה עשר בתמוז ... נשתברו הלוחות ... **ובוטל התמיד - והובקעה העיר** ... בימי מלכות הרשעה הזאת היו משלשלין להן שתי קופות של זהב והיו מעלין להן שני גדיים, ובסוף שלשלו להן שתי קופות של זהב והעלו להם שני חזירים ... כאותו השעה גרמו העונות ובוטל התמיד וחרב הבית.

שמות כג,טו: את חג המצות תשמר ... **למועד חדש האביב כי בו יצאת ממצרים - רמב"ם ריש הלכות קידוש החודש:** חודשי השנה הם חודשי הלבנה ... ואילו השנים שאנו מחשבים הם שני החמה ... וכמה יתרה שנת החמה על שנת הלבנה? קרוב מאחד עשר יום. לפיכך כשיתקבץ מן התוספת הזאת כמו שלושים יום או פחות מעט או יותר מעט - מוסיפים חודש אחד ועושים אותה השנה שלושה עשר חודש, והיא הנקראת שנה מעוברת.

2. א. סנהדרין יא,ב: מעברים את השנה על האביב [שתבשיל התבואה החדשה באביב]. **רש"י שמות כג,טו:** חודש האביב – שהתבואה מתמלאת בו **באיביה** [בלחלוחית שלה, כחלק מהבשלת התבואה]. פירוש שני: אביב לשון 'אב', בכור וראשון לבשל פירות.

ב. סנהדרין יא,א: אין מעברים את השנה אלא אם כן הייתה צריכה מפני הדרכים ומפני הגשרים [שנתקלקלו בגשם ועולי הרגל לא יכולים לעלות לירושלים לפסח].

ג. רש"י שמות יג,ד: 'היום אתם יוצאים בחודש האביב' - וכי לא ידעו באיזה חודש יצאו? אלא אמר להם: ראו **חסד** שגמלכם, שהוציא אתכם בחודש שהוא כשר לצאת, לא חמה ולא צינה ולא גשמים.

אבן עזרא שמות יא,ב: בעבור ששנת העמים [הנוצרים] קרובה אל שנת החמה, וראו ששתים עשרה פעמים תתחדש הלבנה בשנת החמה, חלקו ימי השנה על שנים עשר וקראו לכל חלק חודש ... ו[אולם] זאת ההסכמה מהם **אינה בדרך התולדות** [אלא שרירותית בלבד]. ואילו הישמעאלים שמועדיהם תלויים בימי חדשי הלבנה ... וראו כי יש י"ב חודש בשנת החמה, לא מצאו חשבון יותר קרוב מזה, כי אין בין שני המספרים רק י"א יום, על כן שמו שנותיהם שנות הלבנה. ו[הבעיה השנייה בלוח שלהם] כל שנה ישתנה מועד פסחם אחרנית יא יום.

3. הרבי מלובאוויטש, מכתב כללי ניסן תשד"מ (אגרות מלך ב/רנג): קיים הבדל בין האופנים שבהם מאירים השמש והלבנה את הארץ: השמש זורחת יום יום באותו אופן. לעומתה, הלבנה מופיעה בראשית החודש כרצועה צרה והולכת ומגביהה אורה מיום ליום עד שמגיעה לשלמותה ביום ט"ו לחודש. במלים אחרות: השמש מייצגת **אחידות ויציבות** והלבנה **תמורה והתחדשות**.

שני גורמים אלה קיימים גם בעבודת ה', ולמרות שהם לכאורה עניינים הפכיים ומנוגדים, הרי דווקא **שניהם יחד** הכרחיים להשגת שלימות בעבודת ה'. ישנם עניינים בעבודת השם החוזרים ונשנים מדי יום ביומו ללא הבדל. יהודי פותח את יומו עם הקיצו משנתו באמירת 'מודה אני לפניך' ... מצות קריאת שמע ... והתפילות הנאמרות בכל יום. כך גם מצות לימוד תורה, אהבת ישראל וכו'. אך יחד עם זה חייבת **להתווסף** מדי יום התלהבות מחודשת בכל ענייני היהדות ... התלהבות חדשה ושמחה באה בימים של שבת ויום טוב וכו', כאשר מתווספות בהם תפילות מיוחדות ומצוות מיוחדות הקשורות עם ימים מיוחדים אלה, כמו הדלקת נרות וקידוש, אכילת מצה בזמן חרותנו וכו'.

הקדמת עין יעקב: מצאתי מאמר בשם המדרש ובקשתיהו ולא מצאתיהו בכל התלמוד וזה נוסחו: בן זומא אומר: מצינו פסוק כולל יותר והוא 'שמע ישראל' וגו'. בן ננס אומר: מצינו פסוק כולל יותר והוא: 'ואהבת לרעך כמוך'. שמעון בן פזי אומר: מצינו פסוק כולל יותר והוא: '**את הכבש אחד תעשה בבוקר ואת הכבש השני תעשה בין הערבים**'. עמד ר' פלוני על רגליו ואמר: הלכה **כבן פזי**, דכתיב: ככל אשר אני מראה אותך את תבנית המשכן.

נתיבות עולם נתיב אהבת רע פרק א: מה שאמר בן פזי את הכבש האחד תעשה בבקר הוא כלל גדול בתורה יותר, רצה לומר מה שהאדם עובד הש"י **בתמידות הגמור והוא עבדו**, וכמו שהעבד לא סר עבודתו מאדון שלו רק הוא **עובדו תמיד**.